

Köszöntjük az Olvasót!

Immár ötödik alkalommal veheti kézbe a kedves Olvasó az Alkalmazott Nyelvészeti Közleményeket, a Miskolci Egyetem BTK Modern Filológiai Intézetén belül működő Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék kiadványát.

Örömmel nyugtázhatjuk, hogy egyre többen kívánnak nálunk publikálni, a Szerkesztőséghez évről évre több tanulmány érkezik. Sajnos, a 2010-es számban sem kaphatott mindenki helyet, és vannak olyan kollégák is, akiknek írásait csak a következő, 2011-ben megjelenő kötetben tudjuk közzétenni. Továbbra is támogatjuk és jelen kötetben szintén publikációs lehetőséget nyújtunk az éppen csak szárnyaikat bontogató fiatal kutatóknak, Mészáros Katalin nyelvmentor hallgatónak, valamint Babos Ildikó, Dadvandipour Zsuzsanna, Robin Edina és Schvirján Renáta doktorandusz hallgatónak. Köszöntjük azokat a kollégákat is, akik először jelentetnek meg tanulmányt a Közlemények ötödik számában: Abonyi Andreát, Angyal Lászlót, Bódi Zoltánt, Borbás Gabriella Dórát, Jónás Frigyeszt, Joó Etelkát, Kis Ádámot, A. Molnár Ferencet és H. Varga Gyulát. Örömkre szolgál, hogy az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékkel tudományos kapcsolatokat ápoló Kassai Műszaki Egyetem Nyelvi Tanszékének oktatói is publikálnak a kiadványban. Jana Bicáková és Hedviga Semanová az interkulturalitás és a nyelvoktatás kapcsolatáról ír, kiemelve azt a gondolatot, hogy nem elegendő az idegen nyelvek oktatása során a lexikai és a grammatikai ismeretek átadására törekedni. Nyelvtudásról csak akkor beszélhetünk, ha a szavak és a nyelvtan ismerete kulturális tudással is bővül. Hedviga Semanová és Juraj Seman közös tanulmánya pedig a keleti és az európai gondolkodás közötti különbséget a japán költészet egyik speciális megjelenési formája, a haiku fordítása alapján szemlélteti.

Mint ahogy magát az alkalmazott nyelvészetet, jelen kötet tanulmányait is az interdiszciplinaritás és a sokszínűség jellemzi. Mivel az interdiszciplináris jelleg egy-egy tanulmányon belül is megjelenik, számos esetben képezte vita tárgyát, hogy az adott munkát az alkalmazott nyelvészetben belül kialakult részdiszciplínák közül melyikbe soroljuk. Cs. Jónás Erzsébet és Jankovics Mária tanulmánya például a nyelvi kulturológia és a fordítástudomány tárgykörébe egyaránt besorolható lenne. Cs. Jónás Erzsébet vizsgálatának tárgyát a tündérek és boszorkányok mint a JÓ és a ROSSZ megismerésítői képezik. Megjelenésük Petőfi és Puskin verseinek fordításában az orosz és a magyar világlátás különbözőségét tükrözi. Jankovics Mária a reáliák fordítását helyezi interkulturális

kontextusba. Angyal László elsősorban fordítási problémákat tárgyal, de vannak dolgozatának nyelvpolitikai és névtani vonatkozásai is. Kis Ádámnak Petőfi János vitéze kapcsán megjelenő gondolatai az irodalom és az oktatáspolitikai tárgykörébe egyaránt beletartoznak. Tokaji Ildikó, valamint Simigné Fenyő Sarolta tanulmánya kulturális ismeretek alapján ad választ kommunikációval kapcsolatos kérdésekre.

Mivel a dolgozatok témája dilemma elé állította a szerkesztőket, úgy gondoltuk, hogy a kötetben megjelenő 22 tanulmányt egészen egyszerűen az elméleti és a gyakorlati orientáció alapján osztjuk két nagy fejezetre. Az elsőbe az általános nyelvészet, míg a másodikba az alkalmazott nyelvészet tárgykörébe sorolható írások kerültek. Ennek a mechanikus felosztásnak egy nagyon fontos gyakorlati oka is volt. A Miskolci Egyetemi Kiadó tevékenységének szabályzata általános előírásként fogalmazza meg, hogy a Közlemények tartalomjegyzéke a hátsó borító hátoldalára kerüljön. Ha a 22 tanulmányt különböző alcsoportokra is felosztottuk volna, a szerzők neve és a tanulmányok címe nem fért volna el a hátsó borítón.

Általános nyelvészet címszó alatt három tanulmány szerepel. Abonyi Andrea a ruszin nyelvjárásokban előforduló germanizmusok fonológiai és morfológiai vonatkozásait vizsgálja. Babos Ildikó kognitív metaforaelmélettel foglalkozó dolgozata metaforaértelmezési modelleket tekint át, majd azt vizsgálja, hogy a modellek alkalmazhatók-e a romani nyelv esetében. Laczik Mária a viszonyítást kifejező képzett melléknevek viselkedését mutatja be három, egymástól eltérő tipológiájú nyelvben, az olaszban, az oroszban és a magyarban.

Az alkalmazott nyelvészet tárgykörébe tartozónak vélt tanulmányok a fordítástudomány, a kulturológia, a kommunikáció, a nyelvhasználat, a nyelvoktatás és a nyelvpolitika, illetve a hungarológia tárgykörébe sorolhatók. A fordítással kapcsolatos témák között említést érdemel Robin Edina kutatása. Témája az explicitáció mint fordítási univerzálé. A szerző kimutatja, hogy az explicitáció nem csak a fordítói tevékenység eredménye. Eredeti szövegek esetében lehet a szerkesztő beavatkozásának következménye, majd a fordítást követően, célnyelvi szövegek esetében pedig a lektori tevékenység eredménye is. Kulturológiai és stilisztika témát dolgoz fel Mészáros Katalin, aki egy sci-fi témájú animációs rajzfilmről szóló cikket elemez nyelvészeti szempontok alapján, kulturális kontextusba helyezve. Borbás Gabriella Dóra a nyelvhasználat kontrolljára vonatkozóan végzett kutatások alapján, a közoktatás számára fogalmaz meg értékes gondolatokat. Dobos Csilla tanulmánya a jogszabályok nyelvhasználatára

jellemző stíluselemekkel foglalkozik. Elemzéséhez az elméleti keretet Tolcsvai Nagy Gábor pragmatikai szemléletmódú stílusrétegzettségi modellje nyújtja. A modell lehetőséget kínál arra, hogy a szerző a jogi szaknyelv stilisztikai jellemzőit egy szövegközpontú rendszerbe helyezve mutassa be. Misad Katalin tanulmánya a hungarológia tárgykörébe tartozik, azt ismerteti, hogy milyen nehézségekkel szembesülnek, milyen feladatokat oldanak meg a magyart idegen nyelvként oktató tanárok a pozsonyi Comenius Egyetemen. A magyar mint idegen nyelv oktatásával kapcsolatban Jónás Frigyes az interakció fontosságát emeli ki. Schvirján Renátát évek óta foglalkoztatják kisebbségpolitikával és nyelvpolitikával kapcsolatos kérdések. Tanulmányában kiemeli, hogy a cigányság és a magyarok közötti konfliktusok megoldásnak lehetősége a nyelvvel és kultúrával kapcsolatos lehetőségek kiaknázásában rejlik. Fontosnak tartja a cigány nyelv és kultúra beépítését az oktatásba, valamint a cigány származású tanulók számára a cigány nyelvek tanulásának lehetőségét, hiszen kultúrájuk nyelvükben gyökerezik. Az eddig ismertetett témák sokszínűségét tovább fokozza, hogy számos tanulmány foglalkozik a kommunikáció különböző aspektusaival. Bódi Zoltán az információs társadalomra jellemző kommunikációs stratégiákat ismerteti. H. Varga Gyula az Eszterházy Károly Főiskolán a közelmúltban elindított kommunikációtanár-képzésről, a szakmai és módszertani dilemmákról és a képzésnek a közoktatásban betöltött szerepéről számol be. Joó Etelka témája a nagyhatalmak és az európai politika kommunikációjának bemutatása, amelyben 1945-től napjainkig 10 egymástól jól elkülöníthető, történelmet formáló stratégia figyelhető meg. Magnuczné Godó Ágnes tanulmánya azt részletezi, milyen kommunikációs stratégiák szükségesek egy tudományos ismeretterjesztő előadás megtartásához.

A szintén változatos tematikát képviselő *Könyvszemle* A. Molnár Ferenc, Andor József, Bodnár Ildikó, Dadvandipour Zsuzsanna, Eklics Kata, Huszár Ágnes, Lénárt Levente, Lőrincz Julianna, Molnár Erzsébet, Schvirján Renáta, Simigné Fenyő Sarolta és Szabóné Papp Judit munkájának eredménye. A recenziók szerzői általános és alkalmazott nyelvészet iránt érdeklődő olvasók, oktatók, kutatók és doktorandusz és egyetemi hallgatók figyelmébe ajánlanak érdekes és korszerű szakirodalmat.

Reméljük, hogy kötetünkben az általános és az alkalmazott nyelvészet kérdései iránt érdeklődő minden kedves Olvasó talál hasznos ismereteket és új információt nyújtó olvasmányokat.

Köszönetünket fejezzük ki Csekéné dr. habil Jónás Erzsébetnek, az MTA doktorának, a Nyíregyházi Főiskola tanszékvezető egyetemi tanárának a kötet anyagának lektorálásáért és a jobbító szándék által vezérelt hasznos tanácsaiért, valamint a szerzőknek és a szerkesztőknek nyújtott segítségéért.

Köszönettel tartozunk a technikai szerkesztőknek, Buzsik Istvánnénak, az Angol Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék igazgatási ügyintézőjének, továbbá Illés Lászlónénak, a Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék igazgatási ügyintézőjének a nyomdai előkészítéssel kapcsolatos teendők ellátásáért.

Miskolc, 2010. november

Simigné Fenyő Sarolta
főszerkesztő

Bodnár Illdikó
olvasószerkesztő